No. 1665

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5,00; voor de buitensteden *f* 6,00; franco door het geheele Rijk. *Brieven, Gelden*, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

DINGSDAG, 12 OKTOBER.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 11 Oktober.

Het voornaamste feit van den dag is de vermoedelijke zamenstelling van het nieuwe ministerie in België. — want eindelijk is het er dan toch toe gekomen, dat het revolutionnaire ministerie, dat in 1847 door de loges en de geheime genootschappen op den ministerieelen zetel was gezet, door een ander ministerie vervangen is geworden. Het heeft echter het thans afgetreden ministerie moeite gekost het zoo ver te laten komen. Gold het nog maar slechts het indienen van zijn demissie — daar zag het niet tegen op; tot vijf malen toe heeft het dan ook in den tijd van vijf jaren die kunstgreep herhaald. Maar om niet slechts zijne demissie in te dienen, doch ook in de daad heen te gaan — dat had meerdere moeite in; en het ministerie-zelf moet tegenover het Buitenland zoowel als tegenover de meerderheid der Belgische natie zijnen toestand wel te eenenmale onhoudbaar geacht hebben, om thans tot dien beslissenden stap te hebben kunnen besluiten.

En welk ministerie thans in de plaats van het afgetredene aan het roer is gekomen? Bij de beantwoording van die vraag bepalen wij ons tot enkele aanwijzingen.

Uit de konservatieve meerderheid der Kamer is het niet genomen. Wij ontveinzen daarover onze vreugde niet. Het optreden van een konservatief ministerie zou bijna onvermijdelijk leiden moeten tot de ontbinding der Kamers, of ten minste der Kamer van Vertegenwoordigers, waaruit onverwijld de noodzakelijkheid eener algemeene verkiezing zou geboren worden. Schoon het nu meer dan waarschijnlijk is dat de uitslag dier ver- [illegible] voor wenschelijk moet gehouden worden, in de gegeven omstandigheden, de volkspassien zoo min mogelijk in beroering te brengen; en hoe zou men dat bij eene algemeene verkiezing kunnen vermijden?

Intusschen is het ministerie ook niet genomen uit de linkerzijde der Kamer, en evenmin uit het centrum der Kamer, waar de zoogenaamde gematigde liberalen hunne zitplaats hebben. Eén lid der Kamer heeft toch slechts zitting in het ministerie; al de overige leden van het ministerie zijn buiten de Kamer genomen. Moet men daaruit besluiten, dat het een ministerie is, dat slechts weinig met de Kamer in aanraking zal hebben te komen, en dat zijne voornaamste roeping zal wezen aan de bestaande verwikkelingen met Frankrijk een einde te maken? Dan zou dit ministerie als een overgangsministerie mogen beschouwd worden, dat zelf geen definitief, maar slechts de wegbereider van een definitief ministerie zal zijn.

Het karakter van dit overgangsministerie wordt bepaald door de heeren Henri de Brouckère, Liedts en Piercot, die tot zijne leden behooren. De heer de Brouckère zal zich wel het liefst gerangschikt zien onder de gematigde liberalen; steeds toch heeft de geachte burgemeester van Brussel zich doen kennen als een zoodanige, die zich slechts om den wille zijner populariteit bij de liberalen aansluit; behoorende hij [illegible] en door zijnen maatschappelijken [illegible] zijne beginselen, veeleer tot de konservatieven. De heer Liedts, die, schoon tot de liberale partij behoorende, desniettemin zeer dikwijls in de Kamer met de konservatieven instemde — de heer Liedts schijnt de door hem aanvaarde portefeuille verschuldigd aan de noodzakelijkheid, waarin België verkeert, om paal en perk te stellen aan den alleronaangenaamsten toestand, waarin het door het afgetreden ministerie tegenover Frankrijk geplaatst is. Dat de heer Liedts daartoe een allezins geschikt persoon is, zal niet betwijfeld kunnen worden, wanneer men bedenkt, dat hij bij de onderhandelingen tusschen Frankrijk en België de door de regering van het eerste land meest geachte tusschenpersoon was. Wie zich trouwens ten ogent herinnert, met welke billijkheid door den heer Liedts regt wordt gedaan aan de verlangens van de partij, met welke hij te onderhandelen heeft, zal van zijn optreden in het Belgiesch ministerie de gunstigste uitkomsten mogen verwachten, wat aangaat de waarschijnlijk weldra weder tusschen België en Frankrijk te hervatten onderhandelingen.

Omtrent den heer Piercot wenschen wij ons voorshands van alle oordeel te onthouden. Het is immers naauwelijks een jaar geleden, dat wij hem nog in eene zeer vijandelijke houding tegenover Mgr. den Bisschop van Luik, roemrijker gedachtenis, gezien hebben, ter gelegenheid van de quæstie van het middelbaar onderwijs. Intusschen wil men dat hij sedert dien tijd van zijne vorige inzigten is teruggekomen, en dat hij in den laatsten tijd volkomen zou gebroken hebben met de heeren Frère en Delfosse, met welken hij vroeger het revolutionnaire driemanschap van Luik uitmaakte. Wij hopen dat dit het geval moge zijn geweest, en dat hij toonen zal een liberaal minister te zijn in den goeden zin des woords.

Men leest in den *Courrier de la Meuse*:

»Men beschuldigt ons van ongeduld, ja men gaat zelfs zoo ver van ons voor geestdrijvers te laten doorgaan. Zijn die verwijtingen gegrond? Wij denken het niet. Onze gematigdheid is al onze kracht, en wij wachten ons wel van dit te vergeten. Maar, zegt men ons, gij spreekt al te dikwerf over de geheime genootschappen in ons land, gij dicht hun een vermogen om kwaad te doen toe, dat zij niet bezitten. Wij hebben niet noodig ons beangst te maken over de plannen van eenige dwazen, die het daglicht schuwen en behagen scheppen in de duisternis. Valt hen aan, zoo ge wilt, met spotternij: lacht wat om die genootschappen; en stelt ze ten toon, die landhervormers, die zoogenaamde volksvrienden, wier talentlooze en vooral gewetenlooze eerzucht ons niet kan schaden; die een woest gouvernement willen instellen en die in hunne afzigtelijke schuilhoeken als de Hot- [illegible] ons vermaken en doen lagchen. — En wanneer gij u zult vermaakt hebben, wanneer gij zult gelagchen hebben over deze of geene kluchtige personaadje, die, vermits hij niet kon vooruitkomen in eenig openbaar bestuur, zich eene meer dan eervolle pozitie verschaft in de hierarchie van eene onwettige werkzaamheid, — zult gij daarmede iets verder gevorderd zijn? Zult gij dan niets meer te vreezen hebben? Zullen de rampen, waarmede het bestaan van eene verborgene en onwettige magt ons oud Nederland bedreigt, afgewend worden? Wij wenschten wel hierop toestemmend te kunnen antwoorden, maar helaas! Wij zouden dan onze taak verloochenen; wij zouden het vertrouwen misbruiken dat men in ons gesteld heeft, indien wij eene andere taal voerden, dan die welke sommige lieden ons verwijten.

De auteur der »*Mémoire sur les sociétés secrètes*," die ons gewaarschuwd heeft voor het gevaar, en die ons heeft geraden ons krachtig te verzetten tegen het indringen van een kwaad, dat ons lijnregt voert tot den ondergang van ons volksbestaan, heeft op den toestand des lands een diepen en naauwgezetten blik geslagen. Wij zeggen er hem onzen hartelijken dank voor, dat hij de alarmkreet geslaakt heeft, en wij achten ons zeer gelukkig van op onze beurt te mogen gerekend worden onder het getal dier trouwe wachters, wier open oog gestadig gevestigd is op de schuldige pogingen der ware vijanden van ons vaderland. Wij behooren geenszins, en zullen ook nimmer behooren tot de partij der muitelingen en moordenaren, maar wij willen ook evenmin deel maken van de prtij der beschaafde geloofsverzakers, der geletterde goddeloozen en der gelukzoekers, wier dwaasheid en hebzucht een afgrond gedolven hebben onder onze voeten. Onze oppozitie tegen diegenen, welke ten onzens gaarne zouden zien, dat deze of gene kategorie der bevolking eene andere kategorie van burgers op eene ongehoorde wijze verdrukte en verpletterde, zal voortdurend en krachtig zijn; en al moesten wij voor onverbeterlijke dweepers gehouden worden, vol vreugde zullen wij, moet het zijn, ons leven ten beste geven om te beletten, dat lage intriganten de tyrannen van Nederland worden."

De aanspraak, die Z. K. H. Prins Hendrik der Nederlanden bij de opening der Luxemburgsche volksvergadering heeft gehouden, bevat eenige opmerkelijke zinsneden.

De Prins uit den wensch den *Zollverein* in stand gehouden te zien.

»De *Zollverein* schijnt te worden bedreigd, zegt de Prins; ik blijf desniettemin hopen dat de wijsheid en het belang der gouvernementen, die aan deze schoone instelling deel hebben, er in zullen slagen haar te behouden, voor het grootst belang van Duitschland.

»Betreffende de spoorwegquæstie in het Groothertogdom, zegt Z. K. H. dat er aan het Groothertogdom en aan Pruissen van de zijde van het Belgiesch gouvernement officieele verklaringen zijn gedaan, en dat hij op de aanstaande aanlegging van den spoorweg rekende."

Maar de voornaamste zinsnede, namelijk die betreffende de godsdienstige aangelegenheden van het Groothertogdom, luidt aldus:

»De onderhandelingen met den H. Stoel zullen hervat worden, opdat de godsdienstige aangelegenheden van het Groothertogdom eindelijk geregeld worden en gevestigd op grondslagen, die aan het godsdienstig gevoel der trouwe bevolking des Groothertogdoms voldoening verschaffen, en aan de Luxemburgsche geestelijkheid genoegzame waarborgen van duurzame vestiging geven. Hopen wij dat die onderhandelingen, welke op last van wijlen mijn vader Koning Willem II. begonnen zijn, onder de regering des tegenwoordigen Konings, tot een goed einde mogen worden gebragt."

Wij voegen aan deze woorden slechts dit toe, dat men met een weinig goeden wil van de zijde der Luxemburgsche regering al zeer spoedig tot de gewenschte vereffening betreffende de kerkelijke aangelegenheden zal kunnen komen. Beginne men slechts met het slagtoffer der revolutionnaire machinatien van 1848, met Mgr. Laurent op den hem toekomenden bisschoppelijken zetel terug te roepen; beginne men slechts met hem in zijne geschondene regten te herstellen — en al het overige zal zich dan als van zelf laten vinden.

Wij hebben dezer dagen melding gemaakt van de belangrijke beraadslagingen van den provincialen landdag van Westfalen, betreffende de verordeningen van den heer von Raumer. Opmerkelijk zijn de volgende woorden uit het met eene overgroote meerderheid door dien landdag aan den Koning goedgestemde adres. Daaruit, wijl uit die woorden zonneklaar blijkt, dat de Protestanten-zelven de gronden wraken, waarop de minister von Raumer zijne vervolgingsmaatregelen tegen de katholijke missionarissen heeft doen rusten. »Zoowel aan de katholijke, als aan de evangelische leden onzer vergadering, zeggen zij, is niet het geringste bekend geworden, wat een wantrouwen, als dat van den minister, zou kunnen regtvaardigen." Wat daaruit af te leiden? Dat de minister in de konsiderans van zijne verordeningen niet naar waarheid gesproken heeft!

De plaats uit het bedoelde adres luidt als volgt:

»In eene verordening van 25 Febr. 1851 had zich reeds mistrouwen geopenbaard tegen de katholijke missionarissen, en er was last gegeven op hunne preeken het oog te houden en tegen hen te ageeren, voor het geval dat zij de openbare rust in gevaar zouden brengen. De katholijke missionarissen zijn meestal Jezuiten. De tegen hen geopperde argwaan heeft zich niet bevestigd. *Zoowel aan de Katholijke als aan de Evangelische leden onzer Vergadering is niet het geringste bekend geworden, wat zulk een wantrouwen zou kunnen regtvaardigen.* De missionarissen verkondigden de reine onvervalschte leer der Katholijke Kerk; door hen drong het woord Gods in de gemoederen. Onregt werd vergoed, het gestolene terug gegeven, en de gehoorzaamheid aan de door God gestelde overheid werd als een dringend gebod Gods diep in de harten geprent. Bij zulke feiten is het in de daad geheel onverklaarbaar, hoe eene latere bepaling van 22 Mei ll. die zegenrijke werkzaamheid der missionarissen kan verbieden in die katholijke gemeenten, welke te midden van evangelische gemeenten verspreid liggen. Door dusdanige bepalingen ontstaat eene onbehagelijkheid en onvergenoegdheid onder de katholijke bevolking der provincie, welke [illegible] gegrond als betreurenswaardig is, en daarom [illegible] kennisneming van Uwe Koninklijke Majesteit [illegible] houden worden."

Men schrijft uit Crefeld dat de eerw. paters Haslacher, v. Mehlem en Werdenberger aldaar eerlang eene missie zullen houden.

Het blijkt hieruit dat men zich niet gehouden acht tot naleving der verordeningen van den 16 Julij ll., hetzij omdat die verordeningen in strijd zijn met de vrijheid des gewetens; hetzij omdat zij in tegenspraak zijn met de grondwettig gewaarborgde regten; hetzij omdat men door het laatste schrijven van den minister von Manteuffel aan die van Keulen de verordeningen van den heer von Raumer op indirekte wijze buiten werking gesteld acht. Wat hiervan zij — aan die verordeningen schijnt hetzelfde lot beschoren als aan de titel-bill van Lord Russell: zij strekken ter openbaarmaking van veler vijandschap tegen de Katholijken, maar tevens schijnen zij ten bewijze te zullen zijn van de onmagt van hen, die de Katholijken op nieuw onder 't juk zouden willen brengen.

De Duitsche Tolquæstie schijnt eene nieuwe phaze te zullen intreden. Vermoedelijk is het, dat zij, na te Weenen, te Darmstadt, en te Berlijn uit zoo verschillende gezigtspunten beschouwd te zijn geworden, nu ten laatste door Oostenrijk voor den Bondsdag zal worden gebragt. Wij meenen dat het minder onzeker is, dan in 't schrijven van een Weener korrespondent aan de *Deutsche Volkshalle* verondersteld wordt, in welken zin door den Bondsdag zal besloten worden. In dat schrijven dd. 4 Oktober lezen wij als volgt:

„Het heeft eenen hoogen graad van waarschijnlijkheid dat Oostenrijk, wiens streven naar de tolvereeniging van gansch Duitschland gerigt is, de spanning tusschen Pruissen en het overige Duitschland in een handels-politiesch opzigt daardoor zoekt weg te nemen, dat het de Tolquæstie voor de balie van den Bondsdag brengt. Dat zij daar behoort, is sedert de opname van het 19 artikel in de Bondsakte door geene Duitsche regering betwijfeld geworden, en bijzonderlijk hebben alle Duitsche regeringen op de ministerkonferentien in 1820 te Weenen de noodzakelijkheid erkend, „dat de Bondsvergadering de bevordering en vervulling van den Duitschen handel in het algemeen, en bijzonderlijk van het verkeer tusschen de verschillende Bondsstaten naar aanleiding van Art. 19 der Bondsakte, als een der *hoofdonderwerpen* van hare opmerkzaamheid en zorgvuldigheid behandelen, en zich alzoo *voortdurend* beijveren zoude om de dat doel belemmerende hinderpalen uit den weg te ruimen." (Voorstel van den Prezident in de zitting der Bondsvergadering van 22 Junij 1820) Of nu zoodanige stap van Oostenrijk het gewenschte gevolg zal hebben, blijft zekerlijk eene andere vraag. Doch in allen gevalle blijft het de [illegible] de Bondsvergadering tot het doel te geraken, dat op de Berlijner konferentie niet te bereiken was. Dat tevens Oostenrijk, in geval van den kant van Pruissen het tegenwoordige standpunt niet opgegeven wordt, met de Darmstadter koalitie een verdrag van tolvereeniging definitief zal sluiten, mag als tamelijk zeker worden beschouwd."

„Men meldt ons, dat het gesticht van opvoeding op den huize *Rawenberg* te St. Michiel-Gestel, ingerigt om jongelingen, voor den priesterlijken stand bestemd, tot de eerste studien voor te bereiden, op den 6 dezer is geopend, en ruim 60 kweekelingen daarin zijn opgenomen. Dit aanzienlijk getal getuigt van den bijval en de belangstelling, welke deze inrigting van opvoeding in het Vikariaat van 's Bosch algemeen heeft mogen ondervinden.

Hulde aan Dr. Newman.

„Wij zijn van meening dat er aan de regtspleging in ons land eene bedenkelijke wonde is toegebragt, en dat de Roomsch-Katholijken voortaan maar al te veel grond zullen hebben om te zeggen, dat er hier voor hen geen regt is, zoodra de protestantsche gevoelens van gezworenen en regters mede in het spel komen." *The Times.*

Bedrag der vorige opgave	*f* 861.94½
Van K. L. K.	„ 3.75
	f 865.69½

Men berigt uit 's Gravenhage, dat de minister Thorbecke zich *ad interim* ook met de portefeuille van Buitenlandsche zaken zou belasten.

Men schrijft uit Luxemburg, dat het verdrag tusschen het Groothertogdom en Belgie, tot den aanleg van eenen spoorweg, is tot stand gekomen. De kommissarissen, met de onderhandelingen daarover belast, zijn door prins Hendrik ontvangen en hebben bij Z. K. H. gedineerd. (*H.*)

Te Medemblik is den 6 Oktober op het kerkhof het monument opgerigt voor wijlen den oversten Pilaar, in leven een sieraad der marine en der wetenschap, welke hij in het Koninklijk Nederl. Instituut als lid vertegenwoordigde. De gelden, bijeengebragt door de uitgave van een portret des overledenen, hetwelk geteekend is door den Hr. P. J. Schotel en op staal gegraveerd door den Hr. J. W. Kaiser, waartoe eerst wijlen Mw. de Wed. Vermande en na haar dood de heer J. H. Idema, als uitgevers hunne belangelooze medewerking schonken, hebben gestrekt om het grafteeken daar te stellen. Het bestaat in eene piramide op voetstuk, uit Bentheimer steen vervaardigd en is 2,75 Ned. el hoog. Het voetstuk draagt tot opschrift: „*Aan Jan Carel Pilaar, kapitein-luitenant ter zee, eerste officier aan het Koninklijk Instituut voor de marine door de vereerders.*" Het stuk is keurig bewerkt en zuiver van vorm, en doet de werkplaats van den heer Thomas Doijer, te Zwolle, eer aan.

KAMPEN, 9 Okt. De buitenlandsche landen van het Kampereiland, en de uiterwaarden langs den IJssel, zijn door het hooge water grootendeels geïnundeerd; de overvloedige weide, die daarop nog aanwezig was, zal daardoor grootendeels verloren gaan (*K. Ct.*)

's HERTOGENBOSCH, 9 Oktober. Sedert de laatste twee dagen is het water alhier 69 duimen gewassen. Heden ochtend ten 8 ure teekende het 4,27 + A. P. Daardoor is men genoodzaakt geworden de sluizen te trekken, ten gevolge waarvan reeds onderscheidene polders zijn geïnundeerd, waaronder: het Etsveld, de Vliert en Muntel onder Orthen en het Bosveld en May, terwijl nog andere op het punt staan vol te loopen. Dit veroorzaakt natuurlijk weder zeer groote schade, daar er nog vele te veld staande vruchten door verloren gaan en het rundvee van de weiden verdreven wordt. Ook de steenweg van hier naar Denteren staat weder onder water; daardoor is voor onze stad de zoo belangrijke kommunikatie met het land van Heusden en de Langstraat vooreerst weder gestremd. (*N. R. C.*)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN

FRANKRIJK.

PARIJS, 8 Oktober. De Prins-President is gisteren namiddag te Bordeaux aangekomen. Hij werd verwelkomd en begroet met eene geestdrift, die alle bedenking te boven gaat. Het schoonste weder heeft de intrede des Presidents in deze belangrijke koopstad begunstigd. Overal hoorde men de kreten: *Leve de Keizer!*

— De heer Baroche, vice-president van den staatsraad, is heden naar Angoulême vertrokken; hij zal Lodewijk Napoleon op [illegible]

— Het gerucht verspreidt zich te Parijs, dat er eene telegrafische depêche is ontvangen, meldende dat twee geweerschoten op den President zouden gelost zijn, zonder hem evenwel te treffen. Men hecht weinig geloof aan dit berigt.

— De maire van Sèvres heeft reeds bij voorraad het keizerschap in zijne gemeente geproklameerd, dewijl het onmogelijk was, zeide hij, den algemeenen wensch der bevolking langer weerstand te bieden.

— Men verhaalt, dat op den dag van de uitbarsting der helsche machine te Marseille bepaald, verscheidene Fransche battingen in een naburig toevlugtsoord, openlijk gezegd hadden: „Lodewijk Napoleon is dood; wij kunnen er nu gerust voor uitkomen; de slag is gevallen." De Fransche konsul aldaar reisde onmiddellijk naar Parijs. Zijne depêche kwam aldaar gelijktijdig aan met die uit Marseille.

— Te Toulouse werd de Prins-President begroet door den Aartsbisschop Mgr. Mioland, die vroeger als Bisschop van Amiens Lodewijk Napoleon in het fort Ham dikwijls bezocht had. Z. Hoogw. zeide o. a.:

„De Kerk, Prins, vraagt niets meer dan den vrede voor hare kinderen en de vrijheid om hen te onderwijzen en heilig te maken. Deze groote gaven genieten wij; en het is aan Uwe Hoogheid dat wij ze verschuldigd zijn."

De Prins antwoordde:

„De woorden die gij wel tot mij hebt willen rigten herinneren mij aan die eerwaardige stem, die mij weleer, toen ik gevangen was, den troost der godsdienst liet hooren. Ik ontving dien troost met dankbaarheid, immers hij werd mij met zooveel goedheid gegeven...... dat de herinnering daaraan mij altijd dierbaar zal zijn. Ja Monseigneur, de godsdienst heeft hulpmiddelen en vertroostingen, die men te vergeefs ver van haar zou zoeken, en de Kerk heeft gebeden, die men met vertrouwen moet bezigen zoowel in voor- als tegenspoed. De uwe en die uwer waardige geestelijkheid zullen mij niet ontbreken; zij zullen mij krachtig bijstaan om altijd mijn pligt te vervullen."

— Toen de talrijke geestelijkheid van Montpellier des avonds op de prefekture aan den Prins-President hare hulde kwam brengen, overhandigde de President aan den Eerw. pastoor Soulas het kruis van het Legioen van Eer. Die goede priester, geheel bewogen en verwonderd over dit blijk van onderscheiding, antwoordde aan den President: „Denk niet aan mij, Prins, denk eerder aan mijne arme lieden, voor wie ik alleen leef." Dit weet ik, zeide de President met minzaamheid, en daarom heb ik u door deze dekoratie een bewijs van mijn eerbied willen geven.

— Z. Em. de Kardinaal Gousset, die de zoon eens landmans is en tot zijn 17e jaar den akker bebouwde, heeft onlangs gefungeerd als voorzitter in de landbouwkundige vergadering van Jassey in Franche-Comté.

— Men verneemt thans, dat het te voren aangekondigde spiegelgevecht bij Toulouse geen plaats heeft gehad. De *Constitutionnel* steekt den draak met *le Pays*, die te voren eene beschrijving van deze plegtigheid gereed gemaakt en in zijne kolommen opgenomen had.

— Al de staatsbeamhten, wier traktement zeker cijfer bereikt, hebben last ontvangen, zich op den *Moniteur* te abonneeren en om buitendien de kollektie kompleet te houden.

— Men zeide, dat Frankrijk de voorstellen van België ter zake der tarieven zou aannemen, op voorwaarde, dat het Belgische kabinet eene wet tegen de drukpers aan de Kamers aanbood, en dat de Fransche regering niet meer door de Belgische bladen werd aangevallen. Deze belofte was gegeven en zou spoedig worden verwezenlijkt.

— De Iersche bisschoppen zijn, zegt men, wegens dringende zaken, naar Ierland teruggekeerd.

— Mgr. de Aartsbisschop van Kamerijk heeft een mandement uitgevaardigd, strekkende om in alle parochien van zijn bisdom het gebruik te herstellen, van de H. Kommunie naar de zieken te brengen op eene openlijke wijze, en met de ceremonien door het *Rituale Romanum* voorgeschreven.

Men leest in de *Reformiste* van Dyon, de volgende gebeurtenis, die bewijst dat de voorschriften des Aartsbisschops van Kamerijk in het bisdom met eerbied zijn ontvangen.

„Maandag namiddag is de geestelijkheid der Notre Dame het eerst verzocht geworden om de laatste H. Sakramenten aan een harer parochianen te brengen; deze plegtigheid heeft geen plaats gehad sedert 1830; zij bragt dan ook een waar godsdienstig gevoel bij de geloovigen te weeg, die in groot getal en met geestdrift deze plegtigheid bijwoonden. Op de groote markt gekomen gaf de geestelijke den zegen aan de soldaten van de hoofdwacht, die eene kniebuiging deden, en twee manschappen van de wacht verlieten den post om het H. Sakrament te begeleiden tot aan de woning van den zieke."

— In den nacht tusschen den 26 en 27 September heeft te Smyrna een hevige brand gewoed, die in de Jodenwijk den aanvang nam, en in 6 uren tijds alle goud- [illegible] zen en restaurants van den *bazar* vernield heeft. Men zegt dat 5- a 600 winkels eene prooi der vlammen zijn geworden.

MADRID, 5 Okt. De *Gaceta* bevat een hoogst belangrijk dekreet, waarbij de konversie wordt bepaald van de oude 5 pCts. Differeds, in 3 pCts. gekonsolideerde. Elke zes maanden zal de koers daartoe door de regering vastgesteld worden. Voor de eerste maal is die koers vastgesteld op 55 pCt. met de loopende rente tot den 1sten Oktober.

De stukken kunnen iedere maand ter konversie worden aangeboden: te Londen bij de heeren Baring, te Parijs bij den heer Werner, en te Amsterdam bij den Spaanschen konsul.

De Differeds, *binnenlandsche* schuld, zullen niet in 3 pCts. gekonsolideerde, *buitenlandsche* schuld, kunnen gekonverteerd worden. De houders van Differreds, *buitenlandsche* schuld zullen daarentegen naar verkiezing kunnen erlangen 3 pCts. gekonsolideerde *binnenlandsche* of *buitenlandsche* schuld.

— De Jury heeft al de aangeklaagde dagbladen vrijgesproken, t. w. de *Heraldo*, *Diario*, *Espanol*, *Esperanza*, *Epoca* en *Costitucional*. De zaak werd met gesloten deuren behandeld.

— Den 2 Okt. had de bank van St. Fernando in kas 93½ millioen realen; in de portefeuille was voor een bedrag van 17¾ millioen, terwijl het bedrag der in omloop zijnde billetten was 120 millioen.

— Onze regering heeft den 12 Sept. koncessie verleend tot den aanleg van een zijtak van den spoorweg van Almansa naar Albacete.

ENGELAND.

LONDEN, 9 Okt. De *Morning Advertiser* weerspreekt het gerucht, dat aan Lord Palmerston voorstellen zouden zijn gedaan om in het ministerie, te komen.

Hetzelfde blad verzekert dat de heer Berkeley ijverig in de weer is, om het aantal voorstanders van de geheime stemming bij de verkiezingen allerwege in het vereenigd koningrijk te vermeerderen.

— Volgens den laatsten wekelijkschen staat der bank is het bedrag der billetten in cirkulatie met £ 731,830 toegenomen, en de voorraad van haar edel metaal met £ 257,986 verminderd in vergelijk der vorige opgave.

— Er is alhier een gasthuis voor oorzieken gesticht. De Koning der Belgen komt voor onder de voornaamste inschrijvers.

— Thans, nu duizenden Ieren door honger en gebrek genoodzaakt zijn geworden, hun vaderland te verlaten om hun fortuin hetzij in Amerika, hetzij in Australië te beproeven, worden hunne plaatsen allengs door Protestantsche, zoo Schotsche als Engelsche boeren, ingenomen. Zoo worden o. a. de laatstelijk ontvolkte distrikten van Limerick, Tipperary, Clare, Roscommon, Mayo en Galway thans onder de leiding van Engelsche en Schotsche landbouwkundigen, bebouwd.

— Dezer dagen heeft men in Schotland een blok van 8000 tonnen graniet doen springen door middel van 4500 pond buskruid, waarbij het vuur door een elektrischen draad was aangebragt. De batterij, waarvan deze draad uitging, was geplaatst op 60 schreden afstands van den geleider, die naar de mijn liep. De bewerking is volkomen gelukkig geslaagd.

— Aan de Kaap de Goede Hoop is een steenkolenmijn ontdekt; dit is van veel belang voor de Engelsche stoomvaart.

— Volgens berigten uit New-York tot 25 September, had de President der Vereenigde Staten den nieuw benoemden gezant van Peru in gehoor ontvangen, en hem de plegtige verzekering gegeven, dat het bewind der Vereenigde Staten bepaaldelijk besloten had aan het vraagstuk der guano eene dergelijke oplossing te geven als Peru kon verlangen.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 10 Okt. De *C. B.* deelt mede, dat hier in goed onderrigte kringen sprake is van buitengewone gezanten, die van Parijs naar alle Europesche hoven zouden worden gezonden; volgens sommigen zouden deze zendingen betrekking hebben op het aanstaande Keizerrijk; volgens anderen op de geschillen met België.

— Uit de akte van beschuldiging wegens het komplot tot omverwerping der konstitutie van den Staat tegen Dr. Herman Becker en 11 andere deelgenooten, blijkt dat zij, van 1848 tot 1851, niet opgehouden hebben, door het kommunismus voort te planten, dat doel te bevorderen. Op 1 dec. 1850 werd nog eene kleine verandering in de Statuten gemaakt, en als voorwaarde tot opneming in het komplot gesteld: vrijheid van alle godsdienst, en werkelijke verzaking van alle kerkelijk verband.

WEENEN, 4 Okt. Er bestaat veel waarschijnlijkheid dat Oostenrijk, hetwelk naar eene tolvereeniging van gansch Duitschland streeft, de scheuring tusschen Pruissen en het overige Duitschland ten aanzien der handelsbetrek[illegible] door de tolquæstie voor [illegible] daarin slagen zal blijft echter nog de vraag.

— De tolkwestie is na de beslissende wending, die zij voorloopig nam door het afbreken der konferentiën, nog steeds het hoofdonderwerp der artikelen, die de Duitsche post ons aanbrengt. Men is nieuwsgierig welke houding Hannover zal aannemen. Berlijn hoopt altijd, dat het op Pruissens zijde zal blijven; te Weenen houdt men den afval voor zeker. Intusschen schijnt het zeer zeker te zijn, dat Hannover zich zal laten vertegenwoordigen op de nieuwe konferentiën, waartoe Oostenrijk de gekoaliseerde Staten te Weenen heeft opgeroepen.

ITALIË.

Z. H. heeft in het laatst gehouden konsistorie van den 27 Sept. Mgr. Luigi Amati benoemd tot vice kanselier der H. Roomsche Kerk en tot bewaarder der Apostolische brieven. Het pallium is gevraagd voor Mgr. de Aartsbisschop van Genua, Chieti, Udine en Venezuela; voorts zijn benoemd tot Aartsbisschoppen, van Dublin Mgr. Paul Cullen, van Corfu, Mgr. Joseph Nicholson, van Halifax in Nieuw-Schotland, Mgr. William Walsle.

— Te Turijn zijn dezer dagen 200 exemplaren van V. Hugo's *Napoleon le petit* in beslag genomen.

— Men schrijft uit Turijn, dat de heer Ratazzi, president der kamer van Gedeputeerden, den 3 October aldaar is teruggekeerd.

— Uit Milaan wordt gemeld, dat de keizer van Oostenrijk, nog in den loop van deze maand met drie andere regerende vorsten, te Venetië eene bijeenkomst zal hebben.

BELGIË.

BRUSSEL, 10 Okt. De kursus der Leuvensche katholijke Universiteit zijn den 6den dezer hervat. Dien dag werd ten 11 ure in de hoofdkerk van den H. Petrus de plegtige H. Geest-Mis opgedragen door den Eerw. de Ram, Rektor magnificus der Universiteit. Het korps professoren en de studenten, benevens een groot aantal inwoners der stad, woonden deze plegtigheid bij. Er zijn thans reeds 360 studenten ingeschreven, ofschoon de kursus nog slechts sedert eenige dagen begonnen is.

— De *Courrier de l'Escaut* zegt thans dat het beruchte Kasteel van Bitremont niet tot een liefdadig doel zal worden ingerigt, vermits het daartoe te bouwvallig is, maar dat de tegenwoordige eigenaar, graaf Ferdinand Visart de Bocarmé, de omliggende uitgestrekte landerijen verbeteren, en hierdoor gelegenheid vinden zal om rondom zich weldaden te verspreiden, en alzoo de herinnering aan de eenmaal gepleegde misdaad van den ongelukkigen Hippolyte uit te wisschen.

STADSNIEUWS.

In de 218de Staats-Loterij zijn in de 4e Klasse bij de 1e Trekking prijzen van *f* 1000 of daarboven te beurt gevallen aan N°. 7664 *f* 25000, N°. 6484 *f* 2500, N°. 19998 *f* 1000.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 11 Oktober.

ONDERTROUWD (8 Okt.): J. C. Stoffers met A. H. Stobberingh.

BEVALLEN (8 Okt.): P. J. Laugenegger, geb. Seignette, D. — (9 Okt.): A. H. J. Coster, geb. von Tumetti, D.

OVERLEDEN (30 Sept.): G. Albrecht, 47 j. — (6 Okt.): H. Annes, 56 j. — (7 Okt.): M. Jansen, 54 j. - H. D. Plas, 34 j. - L. Bredenberg, 84 j. — (8 Okt.): A. W. Horstman, 2 j. - C. M. Knieps, wed. C. H. Winkelmeijer, 79 j. - J. Mathijs, 47 j.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

Fonds	pCt.	9 Okt. 4½ u. gebl.	11 Okt.	4 u.	gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à	2½ pCt.	63 9/16	63 7/16	63 9/16	
Dito Dito	3	76¼	76⅛	76¼	
Dito Dito	4	95¾	95½	95¾	93½
Dito Obligatien O. I.	4		95 3/16		
Amortis. Syndic.	3½	95⅝			
Handel-Maatschappij	4½				
Aand. Rijn-Spoorweg.					
Aand. Holl. S. M.					
Obligatien					
BELGIË, Obligatien 1844					
Cert. bij de Belg. Bank.	2½				
Dito bij Rotsch. en Volksv.		51⅞			
FRANKRIJK, Obligatien	3	73¼			
SPANJE, Nieuwe	1	25 13/16	26	26 9/16	
Dito	3	50¾	51⅛	51 3/16	
Dito Binnenl. 2400 P.		46⅛	45⅞	46⅛	46⅛
Coup. Bewijzen		3	3 1/16	3¼	
Amortisable Schuld		6 5/16	[illegible]		
PORTUGAL te Londen	5	42	42¼		
Dito Dito	4	38¾	38⅞	39 1/16	39
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816	5	107¼	107⅛	108	
Dito Dito 1828 en 1829	5	106⅜	106¼	106¼	
Cert. bij d°. 1831 en 1833	5	97	96¼		
Dito	4½				
Dito bij *Hope*	4		90⅞		
Dito bij *Stieglitz en C°.*			90		
Dito bij id. 5de Serie	4				
Cert. te Hamburg	5				
Inschrijving [illegible]	6				
Cert. [illegible]					
POLEN, Certifikaten	4	85¼	85¾		
Dito Aand. à fl. 500					
Dito met Lot. à 300					
AMERIKA, Bank-Actiën					
PRUISSEN, Aand. met Lot. R. 50 *f*					
OOSTENRIJK, Metalliek	5 pCt.	78 3/16	77¾	78¼	
Dito 1847	2½	40 1/16	40 9/16		
Dito 1851	2½	40⅝	39 15/16	40⅛	
Dito 1849	5	90⅞	90⅞		
Ween. Bank bij *Goll en C°.*					
Dito	4				
Letter B	5	90	89 15/16	90	
Aand. met Loting fl. 500 *f*					
Nieuwe dito 250					
NAPELS, Cert. *Lam. en Bouwer*	5 pCt.				
BRAZILIË te Londen 1824	5		100¼		
Dito Leening 1843	5				
Dito £ 200					
PERU	5½				
MEXICO Nieuwe	3	25¼	25⅜	25 7/16	
VENEZUELA à £ 100	3½				
GRENADA à £ 100	2	22			
Dito Uitgestelde		11¾			
ECUADOR à £ 100		4 1/16			

Onze fondsenmarkt was heden over het geheel bij geanimeerden omzet in eene willige stemming, en valt inzonderheid de aanhoudende kooporders en rijzing in de Spaansche 1 pCt. te vermelden, blijvende deze cirka ½ pCt. boven de slotkoers van Zaturdag; de overige zoo Binnenl. als Buitenl. effekten waren mede alle goed te plaatsen.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pCt, Prolongatie 2½ pCt Diskonto 2 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	*f* 56¼	Livorno	2/m.	*f* 88¾
„	zigt	„ 56½	Napels	„	„ 81⅛
Bordeaux	2/m.	„ 55⅞	Petersburg	„	„ 1,86
„	½/m.	„ 56⅛	Weenen	6/w.	„ 30
Madrid	3/m.	„ 244	Augsburg	„	„ 35⅜
Cadix	„	„ 244	Frankfort	„	„ 98¼
Seville	„	„ 240	Hamburg	2/m.	„ 35¼
Bilbao	„	„ 244	„	zigt	„ 35 7/16
Lissabon	„	„ 41¾	Londen	2/m	„ 11,87½
Porto	„	„ 41¾	„	zigt	„ 11,92½
Genua	2/m.	„ 46⅞	Rotterdam	„	⅛

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 9 Okt. Belg. leen. 2½ pc. —; 1840, 5 pc. 100¾; 1848, 100⅞; 1852, 101⅛; Spanje 1 pc. 25¼; Binnenl. 3 pc. 46¼; Rom. Leening 1835 —.

PARIJS, 9 Okt. Fransche 3 pc. 79,25; id. 4 pc. —,—; 4½ pc. 105,70; Schatkist 4,50; Bank-Actiën 2820,—; Belg. 1840, 5 pc. 103¼; 1842, 5 pc. —; 4½ pc. —; 2½ pc. —; Rusland 4½ pc. —; Napels 5 pc. —,—; Spanje, Buitenl. 3 pc. 50; Binnenl. 3 pc. 45⅞; Holl. 2½ pc. —; Piemont 1834 1030,—; 1849, —,—; 1851, —,—; Haiti 390,—; Rom. Leening 1850, 98½.

MADRID, 3 Okt. Spanje 3 pc. 47⅛; Ardoins 1 pc. 23 13/16; Uitg. Schuld 6⅜; Coupons 1¾.

LONDEN, 9 Okt. Cons. kont. 100¼ a 100⅜; op tijd 100¼ a 100⅜; Braz. 102 a 103; 1829/39 100 a 102; Den. 3 pc. 82 a 84; 5 pc. 104 a 105; Ecuad. 4¼ a 5; Gren. 21⅞ a 22¼; Uitgest. 11½ a 12; Mexiko — a —; Nieuwe 24⅝ a 24¾; Peru 4½ pc. 103 a 104; Uitgest. 63 a 64; Rusl. 1822 5 pc. 118 a 119, (N.) 4½ pc. 104½ a 105; Portugal 5 pc. — a —; 4 pc. 38½ a a 39; 3 pc. — a —; Spanje 1 pc. 25⅜ a 25½; 3 pc. 50¾ a 51; Coup. cert. 3⅛ a 3¾; Passive 6¼ a 6⅝; Holl. 2½ pc. 64¼ a 65; id. 4 pc. 96¼ a 96¾; Venez. 41½ a 42½; Uitg. 16 a 16½.

BERLIJN, 9 Okt. Schuldbr. 3½ pc. 93¼; Loten —; Rusl. Stiegl. 4 pc. 97½; Pools. 4 pc. 91½; Loten fl. 200 22; id. fl. 300 154; id. fl. 500 92; Amsterdam zigt 142¾g; id. 2/m. 142¼g.

HAMBURG, 9 Okt. Rusl. Eng. Leen. 112½; Stiegl. 4 pc. 91; Spanje 1 pc. 22⅞; Binnenl. 3 pc. 42¾.

FRANKFORT, 9 Okt. Met. 5 pc. 81; 4 pc. 64; 2½ pc. 41; Bank-Actien 1367; Darmst. Loten fl. 50 90½; id. fl. 25 31¼; Badensche Loten fl. 50, 66; id. fl. 35, 37¾; Nassausche 28⅜; Holl. 2½ pc. 63⅞; Werk. Sch. 4 pc. 95⅜; Syndic. 3½ pc. 94½.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 11 October.

GRAANMARKT.

Poolsche Tarwe tot vorige prijzen; roode tot ruim vorige prijzen; aan cons. verkocht: 128 ℔ b. Pools. *f* 310; 129 ℔ mindere dito *f* 300, 303; 125 ℔ dito *f* 285; 132 ℔ Marksche *f* 290; 131 ℔ Brunswijker *f* 285; 128 ℔ Rostocker *f* 282; 126 ℔ b. Pools. *f* 297.

Rogge tot de verhoogde prijzen van Zaturdag met goeden handel, verkocht in Entrepot: 117, 119 ℔ n. Arch. *f* 178, *f* 182; in konsumptie: 126 ℔ Pruissische *f* 220; 122 ℔ dito *f* 210; 122 ℔ Donau *f* 200; 124 ℔ Fransch Vlaamsch *f* 220.

Garst wat aangenamer; 112 ℔ Deensche *f* 170; 110 ℔ Rostocker *f* 175.

Haver zonder handel.

Boekweit hooger verkocht: 119 ℔ n. Amersf. *f* 220; 122 ℔ j. dito *f* 220, 117, 119, 120, 121, 122, 124, 126 ℔ n. Holsteins. *f* 207, 215, 218, 221, 224, 230, 236.

Op 9 vaten Olie dadelijk 53½; in Nov. ek. 53 [illegible]. *Lijnzaad* een doen; 109 ℔ Riga *f* 240, 250; 140 ℔ Archangel *f* 275. *Raapolie* op 6/w. *f* 31½; Vliegend *f* 30¾; 1°. Nov. *f* 31½; Dec. *f* 32½; Mei ek. *f* 34; Sept. *f* 34¼. *Lijnolie* op 6/w. *f* 31¼; Vliegend *f* 30¼. *Hennepolie* op 6/w. *f* 39½. *Raapkoeken* per 1040 st. *f* 64, 66. *Lijnkoeken* per 104 st. 8½, 10½.

LONDEN, 8 Okt. *Koffij.* De markt blijft in eene kalme stemming, hoewel de prijzen onveranderd zijn. Native Ceylon bleef nominaal op 43 s. en in Plantage soorten ging mede niet veel om.

Suiker. Ruwe. De vraag is geregeld en de prijzen zijn verbeterend. — *Geraffineerd.* Hollandsche Crushed met veel handel tot ferme prijzen.

Rijst zeer vast.

Krenten hooger, met veel vraag voor konsumtie.

Graanmarkt. Tarwe ferm. Garst en Haver vast.

Veemarkt. Er ging in Runderen en Schapen weinig om, zonder prijsverandering. Kalveren gevraagd met eenig avans. Varkens ferm. Aangevoerd 1353 Runderen, 5740 Schapen en 330 Kalveren.

SCHEEPSTIJDINGEN.

AMSTERDAM, 10 Okt. Aangaande de stoomboot Red Rover, van Londen naar Groningen en Sirène, kapt. Beckmann, van Stettin naar Frankrijk, bij Scheveningen gestrand, wordt van daar gemeld, dat eerstgemelde hoog op strand zit; zes man waren onmiddelijk door de reddingsboot gered, terwijl de overige verkozen aan boord te blijven, om het lage water af te wachten, daar het gevaar geweken was; van de Sirène, waren alleen de kapitein en een jongen gered, de overige vijf man waren verdronken; schip en lading zouden weg zijn.

De Zweedsche schooner Oscar, Kapt. L. Tollefsen, van hier in ballast naar Zweden, is volgens brief van Harlingen van den 8 dezer, den 6 dito in de nabijheid van Workum gestrand en zal weg zijn, doch het volk gered.

Het schip Hendrik Pieter, kapt. Vil, van Amsterdam naar St. Petersburg, alhier met schade binnengeloopen, heeft een aanvang gemaakt met lossen; het grootste gedeelte der lading is beschadigd.

De Hannoversche Kof Clara, kapt. B. Witrock, van Schiedam in ballast en met eenige vaten jenever naar Libau, is volgens brief van Texel van den 9 dezer, den vorigen dag op de Vliehorst gestrand, doch het volk gered en op het Eijerland aangebragt.

BINNENGEKOMEN:

HELVOET, 9 Okt. J. N. Lutzow, Maas, Batavia. — 10 Okt. H. de Goede, Panama, Malaga.

CARGA-LIJSTEN.

ROTTERDAM.

AKIJAB, Arnoldina Catharina, van Wijngaarden 2800 z. Rijst, Order.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 10 Okt. In lading naar:

Keulen	J. Dienefelt, Friedrich Wilhelm.
„	H. Felten, [illegible] N°. 2.
Duisburg	J. L. Arend, [illegible]
Dusseldorp & Neus	W. v. d. Pol, Wilhelmina.
Mainz	W. Keller, Mainz N°. 1.
Weesel	F. Beijer, Wilhelmina.

Manheim G. Bissinger, Concordia.
Ludwigshaven J. B. Hambain, Delphin.
Frankf. & Coblenz J. Kievits, Frankfort N°. 17.
MANNHEIM, 9 Oct. aangekomen:
J. Wilson, van Amsterdam, 42 dagen reis.
Rijnhoogte KEULEN 9 Okt. 14 vt. 2 dm.

MENGELWERK.

Tentoonstelling van Kunstwerken te Amsterdam, in 1852.

Is iemand gelukkiger geweest dan wij, en heeft hij uit de Tentoonstelling kunnen zien, dat wij in eene christelijke maatschappij leven? — Waar klopt de hartader des geloofs in die geheele wereld, gelijk zij daar in verschillende tafereelen ten toon hangt? — Waar zijn, in die schilderijen de groote bewegingen des harten, die eene toekomst reveleeren, gelijk de Christen ze zich voorstelt, oneindig hoog boven deze aarde en dezen tijd verheven? — Waar zijn de blijken, dat men het leven der Christenheid, hare geschiedenis, die zoo oud is als de wereld, in zich heeft opgenomen? — Waardoor meent men aanspraak te hebben, op het meêgevoel der menigte — als men geen enkel der groote roerselen in beweging brengt, die God op den grond aller harten gelegd heeft. Waar is de liefde tot God en zijne Heiligen, het hoog gevoel der familie- en vaderlandsliefde, in al die stukken verscholen?

Heeft iemand van de schilders zich rekenschap gegeven van de menschen, op wie zijn tafereel moet werken, van de pligten, die hij als Christen te vervullen heeft, van de geschiedenis waarin hij leeft, van de uitwerksels, die de geschiedenis op het hart der menschen gehad moet hebben? — Niets van dat al. De kunst is hier geheel ten prooi aan het Materialisme. Zij is gaan staan tegenover de natuur, en zij is voor die natuur op de knieën gevallen om haar te aanbidden.

Uit die miskenning der algemeene eischen komt ook dat kleingeestig individualisme der tegenwoordige kunstwerken voort. Men put zich thans uit op kleinigheden, op *colifichets*, de vrucht der luim van een *individu*, en niemand denkt meer aan die grootsche taak, welke de kunst in beter dagen vervulde, toen zij monumentaal arbeidde, toen zij eene nationale, eene maatschappelijke uiting was. Al die kleine schilderijtjes verdienen volkomen het lot, dat hun ten deel valt. Zij zijn in de wereld gekomen zonder beginsel, zij voeren geene toekomst met [illegible]

De monumentale schilderkunst, die tafereelen schept, welke voor eene bepaalde plaats vervaardigd, bestemd zijn om eene bepaalde werking te doen op hen, die die plaats bezoeken, is hier geheel vergeten. Door het achter de bank schuiven der monumentale behandeling, is de behoefte aan Kunst en haar begrip uit de denkbeelden des volks gansch uitgeroeid. In de verwonderlijke Middeleeuwen had de domste dorper meer kunstbegrip dan de tegenwoordige Liefhebbers. De tranen in de oogen van dien boer, als hij voor een Mariabeeld geknield lag, of zijn oogen opsloeg door de vensters, die met de geschiedenissen der Heiligen bemaald waren, bewijst, dat die boer vatbaar was voor kunstindrukken. Men zal dat een godsdienstigen of zedelijken indruk noemen: men is onbillijk: want het Godsdienstig of zedelijk beginsel heeft zich bij uitsluiting van een middel bediend, dat zij aan de KUNST ontleende, om hare indrukken te weeg te brengen. Hoe heet de vorm der vermaningen, die ons van preek- en boetestoel tot inkeer brengen? Hoe heet die vorm? — KUNST — niets anders. De Hervorming heeft zulke eene verwarring in de menschelijke denkbeelden gebragt, dat de lieden u naauwelijks volgen kunnen, als gij deze eenvoudige stelling uitspreekt. De Hervorming, die *anarchie*, dat is *ontbinding van gezag en orde* predikt op het veld van wijsbegeerte en zedeleer, heeft desgelijks de anarchie geschapen, die op het gebied der Kunst heerschende is. Gaat in een Middeleeuwsche ongeschonden Hoofdkerk, of, bloot, in eene Middeleeuwsche woning, en let op den indruk, dien gij daar opdoet — dat is de indruk der KUNST, bezield door den eerdespreidenden adem des echten Christendoms; onthoudt dien indruk wel. Kom dan hier — en ga naar de Tentoonstelling; om óók een kunstindruk op te doen. *Vous m'en direz des nouvelles.*

Wij willen dit woord niet besluiten, zonder een woord van aanmoediging te rigten tot een paar jonge schilders, die ten minste *gezocht* hebben naar het uitdrukken van iets bovennatuurlijks in den stoffelijken vorm. De heer ZEGERS is niet gelukkig geweest. »Dat roode schilderij," zegt men er van. Daar is geen eenvoudigheid genoeg in; 't is theatraal door schefferiaansch te willen zijn. Dat men toch het Christustype der middeleeuwen bestudere, toen men zich levendig gevoel van den Godmensch nog met zich omdroeg! Zie OVERBECK!

De heer TAUREL verdient lof voor het deftig raffaëleske, dat hij in zijne kompositie heeft willen brengen. Maar de proporties, de teekening, de kleur? —

De heer VAN DIJK heeft eene hoogst loffelijke poging gedaan. Zijn *Abraham en Izaak* bevat veel goeds. Wij geven hem echter in bedenking, in zijn werk, wat duidelijker aan te geven, welk denkbeeld hij zijnen personen wil laten uitdrukken, en vooral ook den vleesch tint naar het leven te bestuderen. Overigens is de heer VAN DIJK een veel belovend jong schilder, van wien nog alles te maken is. Hij beoefene, bij gebreke van middeleeuwsche typen, waaronder ook Rafaëls eerste stijl te rekenen is, de voortbrengselen van de nieuwe Duitsche school, in hare christelijke, niet in hare materialistische uiting: wij bedoelen de kunst van OVERBECK, STEINLE, MÜCKE, SCHRAUDOLPH, enz. Voor weinige guldens koopt men zich uit het *Verein für die Verbreitung religiöser Bilder* van Dusseldorp een schat van de heerlijkste schilderijen in gravure. Met de natuur bij zich, heeft men niets dan dat noodig. Ja, toch nog iets. Mogen we 't zeggen? Weet ge hoe al die groote Duitschers tegenwoordig werken? Niet als HASENCLEVER op zijn portret. Neen, — met het kruisbeeld aan hun zijde. We zullen zien, wie het winnen zal — de Galiléer, of de zoon van JUPITER en SEMELE. Sinds lang is het zoogenaamde Graf van BACCHUS in de nabijheid van Rome verwoest; en de zoon der Heidensche overdaad heeft plaats moeten maken voor eene jeugdige dienares van den God der Vaderen, een kind van dertien jaren, de Vorstin der Martelaressen, Sint AGNES, die daar begraven is.

In welk teeken zullen wij overwinnen?

P. D. R—R.

(1) Zie ons N°. 1664.

ADVERTENTIEN.

In een deftig burger gezin wordt verlangd, om dadelijk in dienst te treden, eene fatsoenlijke **JUFVROUW**, van de R. C. Godsdienst, in staat zich met het bestuur der huishouding te belasten en de zorg over nog jonge kinderen op zich te nemen. Adres met eigenhandig geschreven *franco* brieven, onder lett. B B., bij den Boekhandelaar J. A. VAN BELLE, te Rotterdam. (2312)

DE PILLEN VAN HOLLOWAY *zijn een zeker geneesmiddel voor aamborstigheid en zwaren hoest.*

In de koude, natte en mistige jaargetijden is de hoest en het vatten van koude meer algemeen dan in elk ander tijdstip, en de aamborstigen lijden alsdan ook merkelijk meer. Daarom houde men wel in het oog dat de pillen van Holloway de zwaarste aandoeningen van dien aard genezen. Men heeft dezelven beproefd onder verschillende omstandigheden en in verschillende luchtstreken, maar altijd bevonden het beste middel te zijn dat met mogelijkheid kan gebruikt worden. De bijzondere eigenschappen die zij bezitten zijn, dat zij de borst verligten, de vrije ademhaling bevorderen en aldus eene heilzame werking op de long hebben.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt: *Doosjes Pillen* à ƒ0.90, ƒ2.10, ƒ3.30, ƒ7.75, ƒ15.50, ƒ23,50.

Potjes Zalf à ƒ0.90, ƒ2.10, ƒ3,30, ƒ8.15, ƒ15.90, ƒ23.90.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij B. ADAMA, Apotheker, Heerengracht hoek Utrechtschestraat, N°. 22 te *Amsterdam*, bij A. P. MILIUS te *Utrecht*, en bij J. STRAATMAN, hoofd-depothouder te *'s Bosch*, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablishment.* (2075)

NIEUWE GOEDKOOPE MUZIEK

à 1½ en 2 Ct. de Pagina.

De Muzikale Correspondentie te 's Gravenhage,

Wijk B. 186,

heeft in minder dan **DRIE** jaren reeds meer dan **DUIZEND** diverse Muzijkwerken uitgegeven, welk getal maandelijks met 30 à 40 nieuwe en klassieke werken vermeerdert.

Door middel van DÉCALQUE, is die snelle uitgave mogelijk geworden.

Heeren Muzijkmeesters in het bijzonder wordt deze goedkoope Muzijk ten dienste hunner leerlingen aanbevolen.

Buiten inteekening wordt de prijs verdubbeld, *men betaalt alsdan nog niet de helft der prijs van de gewone plaatdrukmuzijk.*

Het Depôt, de Catalogus en het Prospectus zijn voorhanden te *Amsterdam* bij L. BOMAN in de Kalverstraat en B. EISENDRATH O. Z. Voorburgwal, N°. 216, en voorts bij de correspondenten in alle steden van het Rijk. (2291)

Bij den ondergeteekende zijn tot een zeer civiele prijs voorhanden, fraai op doek geschilderde **STATIEN** van drie voet zes duim lang en twee voet acht duim breed.

Idem, twee voet acht duim lang en drie voet zes duim breed.

Idem, twee voet acht duim lang en een voet tien duim breed.

Idem, twee voet acht duim lang en een voet acht duim breed.

Brieven *franco*. F. SWEECKHORST,
(2309) te *Emmerick*.

(2310) **Voor ƒ 1,00!**

[illegible] Arnhem, en bij vroeger genoemde Corresp. inteekenen op een allerbelangrijkst, origineel, in eenen aangenamen volks-stijl geschreven Godsdienstig werk, voor Priester en Leek, voor burger en boer; getiteld:

GEKRUIDE ZIELESPIJS,

in Portiën Toegediend.

Een volks leer- en leesboek over de Christelijke Godsdienst,

DOOR EEN PASTOOR, EN KERKELIJK GOEDGEKEURD.

Eene *eerste* portie (of nummer) is reeds verzonden en, op aanvrage, bij alle boekh. ter bezigtiging te bekomen; het *tweede* nommer zal tegen het einde dezer maand gereed zijn.

Uitgever neemt de vrijheid dit werk aan H. Geestelijken, onderwijzers en elken Katholiek, die op beoordeering van godsdienstzin prijs stelt, beleefdelijk aan te bevelen; hij kan en mag zulks doen, op grond eener gunstige beoordeeling, in de *Cath. Ned. Stemmen*, N°. 40 van 2 October jl.

Men gelieve zich te herinneren, dat men voor ƒ 1, een kompleet boekdeel ontvangt, hetwelk bij *zes* nommers, ieder van 1½ tot 2 vel druks, in net gedrukten omslag, wordt afgeleverd.

[illegible] HUYSEN, voor den verminderden prijs, zoo als daarbij vermeld wordt.

LECTURES SPIRITUELLES, à l'usage des Ecclesiastiques, qui exercent le saint ministère et des élèves des grands séminaires, par M. PERRODIN, supérieur du grand Seminaire de Bourg, 4 vol. gewone prijs fr. 7.00 . . . . ƒ 2 70

MONITA AD PAROCHOS aliosque sacerdotes animarum curam habentes. Auctore J. G. SAUTTER SS. Theol. Doct. et Prof. fr. 1 50 . . . . . . ƒ 0 60

DIEU SEUL, ou l'association pour l'intérêt de Dieu Seul, suivi de DIEU PRESENT PARTOUT, par HENRI MARIE BOUDON . . . . ƒ 0 90

CAUSERIES LITTÉRAIRES et morales sur quelques célébrités Epistolaires, gewone prijs fr. 1.75 ƒ 0 70

DU PAPE, par le comte de Maistre, 1 gr. vol. in 8° ƒ 0.80

DE L'ÉGLISE GALLICANE, par le même . . ƒ 0.40

MÉMOIRES D'OUTRE TOMBE, par de CHATEAUBRIAND, 5 vol. in 8°. in plaats van 10 fr. . . . ƒ 3.80

THÉORIE du Pouvoir politique et religieux, dans la société civile, démontrée par le raisonnement et par l'Histoire, par M. Vicomte de Bonald, 3 forts vol. in 8° edition de Paris. In plaats van 15 fr. ƒ 1.55

SOUVENIR DU PENSIONNAT. In plaats van fr. 25 ƒ 0.50

ANNALES DE L'ASSOCIATION de la Propagation de la foi, collection faisant suite à toutes les éditions des Lettres Edifiantes, 2 forts vol. in plaats van 3 fr. ƒ 1.20

METHODE-PRATIQUE pour faire le Catéchisme adaptée à l'Explication des premières Leçons du [illegible] ƒ 1.45

VIE DE LA PRINCESSE AMÉLIE DE GALLITZIN, née comtesse de Schmettau, par THÉODORE KATERKAMP. In plaats van 1 fr. 50 c. . . . . . . ƒ 0.60

HISTOIRE civile et religieuse de la Colombe depuis les temps les plus reculés jusqu'a nos jours par FELIX BOGAERTS, vignettes par WITKAMP. In plaats van 1fr. ƒ 0.40

ROME ET LORETTE, par LOUIS VEUILLOT. Orné de gravures en bois gr. in8°. In plaats van 3 fr. 50 c. ƒ 0.80

LE VER RONGEUR DES SOCIÉTÉS MODERNES, ou le paganisme dans l'Education, par l'abbé GAUME. In plaats van 90 cent. . . . . ƒ 0.40

OEUVRES COMPLÈTES de FELIX BOGAERTS, 1 gr. vol. en 2 col. In plaats van 4 fr. . . . . ƒ 1.55

DICTIONNAIRE DES PRÉDICATEURS, ou Choix des meilleurs Sermons prononcés par les Orateurs les plus distingués, 4 forts vol. gr. in 8°. en 2 colonnes. In plaats van 25 fr. . . . . . . ƒ 11.00

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.